

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΔΡΩΤΕΑ

Εν Ἑλλάδι . . . Δραχ. 10
Εν Τουρκίᾳ . . . 1/2 τουρκικῆς λίρας
Εν τῇ ἄλλῃ ἀλλοδαπῇ . . . 1/2 ἀγγλικῆς λίρας

Ἀρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκάστου μηνός.

ΑΓΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

Πᾶσα αἰτισίς ἀφορῶσα εἰς τὸ φύλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Ἰ. Λαμπροδίνην διηγητὸν
Ὀδὸς Σόλωνος 36

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (Ἡ Βουλὴ καὶ αἱ προσδοκίαι τοῦ ἔθνους).—Ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ Ἑλλη-
νισμός (Ἡ διὰ τῆς τοῦ κ. Καρ. Δηλ. ἐν Παρι-
σίαις).—Ἀγγέλματα καὶ θρύλοι. — Ἡ νέα οὐ-
τὴς τοῦ ρωμουνικοῦ ζήτηματος (Ἡ πολιτεία τοῦ
Πατριαρχείου). — Τὰ ἐν Ἑλλάδι. — Ἐπιφυλλίς
(Τὸ ἔθνη ἐπὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ὑπὸ
τοῦ πρυτάνεως κ. Ν. Γ. Πολίτου)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 31 Ἰανουαρίου 1907

Μετὰ μακρὸν ὕπνον, ὃν δὲν ἐτάραξαν οὔτε
ἡ κρύσις τοῦ βαρύτατος καταφερομένου βου-
λαρικοῦ πελέκειος κατὰ τῶν ἐν Ἀνατολικῇ
Ρωμανίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ προαιωνίων ἐλλη-
νικῶν δικαίων, οὔτε ὁ ὀλιγώτερος μὲν θορυβώ-
δης, ἀλλὰ τὰ μάλιστα ἐπικίνδυνος, ἀπὸ μεθο-
δικῆς καὶ μεμελετημένους διωγμοὺς παντὸς ἐλ-
ληνικοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἡ ἑλληνικὴ Βουλὴ
ἐπανελάθεν ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτερας
τὰς ἐργασίας αὐτῆς.

Τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ἀργούσης, ὥστε
ἀπὸ ἐπὶ αὐτὴν ἀπαλλασσόμενος ὁ Ἑλλη-
νισμός, ὁρᾷ εὐθυμίας καὶ ἀνοικτὴν ἔχων τὴν καρδίαν
τοῦ πρὸς τὰς φαιδρωτάτας τῶν ἐλπίδων, τομᾶ
καὶ αἰετὶ τομᾶ ὑποτάσσων ὁσημέραι τὴν Ἀνα-
τολίην ὑπὸ τὸ κράτος τῆς θαυμαστῆς πολυ-
πραγμοσύνης τοῦ καὶ κατακοσμῶν αὐτὴν διὰ
τῶν ἐργῶν τῆς φιλοφροσύνης, τῆς φιλομου-
σίας, τοῦ πρὸς τὴν ἡμέραν ἀνικητοῦ ἐρωτός
τοῦ Τῆς Βουλῆς ἐπαναλαμβάνουσας τὸ ἐρ-
γοντες, θλιβερώτατον καθίσταται στάδιον ἀντι-
μαχόμενων συναίσθημάτων ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλ-
ληνισμοῦ, ποθοῦντος καὶ ἐλπίζοντος, ὅτι ἡ
ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεύει καὶ ὑψώσῃ ἐαυτὴν με-
χρι τοῦ ὕψους τῶν κινδύνων, οἷτινες πάντο-
τε ἐπικρέμονται κατὰ τοῦ γένους, συνταρα-
σμένου δὲ αἰεὶ ὑπὸ τοῦ ἀδιαιφύτου πόνου μὴ
ἡ πατρίδα καταρριφθῇ ἀπ᾽ ἐπὶ τὴν Πατρίδα,
μὴ ἡ τυφλὴ καὶ ἀσυνλόγητος ἀρχομανία ἐξ-
απολύσῃ τὸν παθὸν τὴν ἐθνολέγειαν θύε-
λαν καὶ πληρώσῃ τὰ πάντα φρενῶν ταραχῆς
καὶ συγχύσεως, ἐν ᾧ ἐξώθεν οἱ πολυάριθμοι
τοῦ γένους πολέμιοι λελογισμένοι κατευθύ-
νουν τὸ βῆμά τινος καὶ ἀμάχητοι εἰσβάλλου-
σιν εἰς τὸν πατρῶον τῶν Ἑλλήνων ἀγρόν
ἀφύλακτον, μονοῦ ἀδέσποτον, καταλειπό-
μενον ὑπὸ τῶν μαωρῶτων, ἀλλὰ καὶ νομιμο-
τάτων κληρονόμων.

Ἀρὰ γε ὁπότερον νῦν θὰ ἐπικρατήσῃ;
Ἀρὰ γε ἡ συνειδησις ἡ βαθεῖα τῶν κινδύνων
τοῦτον θὰ κατασιγάσῃ πάσης φιλαρχίας τὰ
ἐρμέμματα, ὥστε καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν κυβερ-
νητικῶν πράξεων λογικὸν μὲν καὶ αὐστηρὸν
νὰ ἴδωμεν, ἀλλὰ οὐχὶ καὶ ἀνατρεπτικόν, ἵνα
αὐτοὶ ἀσχυρῶμεθα πάλιν οὐχὶ πρὸς συντέ-
λεσιν ἀρξαιμένων οἰκοδομῆματος, ἀλλὰ πρὸς
περισυλλογὴν ἐρεπιών, ἐργασίαν, περὶ ἣν ἡ
σχολήθημεν ἐπὶ ὀλοκλήρον εἰσοσιπενταετίαν;
Ἡ ἡνέλιπτος νοθεύει τῆς κυβερνήσεως περὶ
τὸ ὅραν θὰ ὀξύνῃ τῆς φιλοπρωτίας τὴν ὄρεξιν
καὶ θὰ συνωθήσῃ εἰς προσωρινὰς συμμαχίας
τοὺς διεστῶτας τῶν κομμάτων ἀρχηγούς ἡ
ἐλπίς τοῦ νὰ κληθῇ περὶ τὴν περισυλλογὴν
τῶν ναυαγίων οὗτος ὁ ἀρχηγὸς ἡ ἐκείνος;

Τοῦτο θὰ δυναμώμεν νὰ κρίνωμεν ἐντὸς
τῆς ἐβδομάδος ταύτης· τοῦτο θὰ ἴδῃ κατ' αὐ-
τὴν ὁ Ἑλληνισμός ὀλοκλήρως, εἰς τοῦτον δὲ
ἀνέκκεται, ἂν ἔχῃ ἐν αὐτῷ ἰκανὰς δυνάμεις,
διὰ γενναίων ἀποφάσεων νὰ ἐκκαθάρῃ τὸν
ἀγρόν τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀνυπερβλήτου πρὸς τὴν
προόδον τοῦ φραγμοῦ, ἢ ἂν μὴ συναισθάνηται
ἐαυτὸν ἰσχυρόν, ὅπως καταβάλλῃ τὰ ἴδια πάθη,
νὰ ὀπλισθῇ διὰ τῆς ἐγκατεστησῆς τῶν αὐτο-
κτονούντων.

Διότι νῦν περὶ οὐδενὸς ἐλάσσονος πρόκειται
ἢ περὶ ὁποτέρου τούτων.

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ἡ διὰ τῆς τοῦ καθηγητοῦ τῆς Σορ-
βόνης Καραβόλου Δηλ.

Ἐκπληροῦντες τὴν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν
δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν, μεταφράζοντες καταχωρίζο-
μεν ἐνταῦθα τὴν δευτέραν τὴν ὑπὸ τοῦ γαλ-
λικοῦ συνδέσμου πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων
τοῦ Ἑλληνισμοῦ προκληθεῖσαν διὰ τῆς τοῦ καθε-
γητοῦ τῆς Σορβόνης καὶ διαπρεποῦς βυζαντινολόγου
Καραβόλου Δηλ. περὶ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ
Ἑλληνισμοῦ. Ἡ διὰ τῆς ἐγγένου τῇ 31 Δεκεμ-
βρίου (13 Ἰανουαρίου) προεδρευόντος τοῦ Θεοφ.
Ὁμῶ καὶ παρισταμένων τῶν μελῶν τοῦ διοικητι-
κοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου, οἱ οἱ Θ. Ράινχαλ
βουλευτῆς, ὁ κόμης Ὁνωτὶ γεροῦσιαστῆς, ὁ ἰκαδὴ-
μαϊκὸς Ἐ. Ποττιέ, ὁ Γάστων Δεσιὰμ, ὁ Π. Γρι-
μανέλλης, ὁ Γ. Φουζέρ, ὁ Ἰω. Ψυχᾶρης καὶ ὁ ἀκα-
ταπόνητος γραμματεὺς κ. Γ. Τριανταφυλλίδης.

Πρὶν ἡ ἀρχὴ τῶν λόγων αὐτοῦ ὁ κ. Δηλ. ὁ πρό-
εδρος κ. Ὁμῶ διερμηνεύων τὰ αἰσθητά τῆς ἐρ-
γασίας, μετ' ὧν οἱ Ἑλληνες ἀπεδέχθησαν τὴν
ἐναρξίν τῶν ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου ὁργανωθεισῶν δια-
λέξεων εἶπε:

«Εὐτυχῆς λογίζομαι ἀναγγέλλων ὑμῖν, ὅτι ἡ
πρώτη πρᾶξις τοῦ ἡμετέρου Συνδέσμου ἔσχεν ἐν
Ἑλλάδι γενικὴν ἀισθησιν, καὶ πάντοτε ἐλαβὼν μαρ-
τύρια τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Πανελληνίου πρὸς τὸν
ἡμέτερον Συνδέσμον.

Τοῦτο πρέπει νὰ παραθαρύνῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξ-
ακολούθησιν τοῦ ἀρξαιμένου ἔργου καὶ ἐμπνεύσῃ ἡμῖν
πλήρη ἐπὶ τὸ μέλλον πίστιν. διότι ἐπιδιοκίμζοντες
ἡμᾶς οἱ Ἑλληνες δεικνύονται ἔχοντες τὴν ἀπόφα-
σιν νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν πολιτείαν τῆς συνέσεως καὶ
τῆς δικαιοσύνης, ἥς διεγράψαμεν τὸ πρόγραμμα καὶ
ἡν νόμον ἡμῖν αὐτοῖς κατεστήσαμεν».

Μετὰ ζωηροτάτην ἐπιδιοκίμζαν τῆς προσφωνή-
σεως τοῦ κ. Ὁμῶ ἐλαβε τὸν λόγον πρὸς ὑπερπλή-
ρους αἰδοῦσης ὁ κ. Δηλ. καὶ εἶπε:

«Τῇ 4 Ἀπριλίου 1821 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν
Γερμανὸς ἐκήρυξε τὴν κατὰ τῶν Τούρκων ἐπανά-
στασιν, καὶ ὡς τὸ σύμβολον τοῦ Σταυροῦ πρὸς
τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὅριξε σύμ-
παντα τὸν ἡθροισμένον λαόν, ὅτι θὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ
πίστεως καὶ πατρίδος. Μετὰ 15 ἡμέρας τῇ 22
Ἀπριλίου, τὴν προτεραίαν δηλονότι τοῦ Πάσχα
συνελαμβάνετο ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ διατα-
γὴν τοῦ σουλτάνου ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ πατριαρχι-
κοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ ἐτέλεσε τὸν ὄρκον ὁ οἰκουμενικὸς
Πατριάρχης Γρηγόριος Β'. Τῇ ἐπαύριον πρωτὶ πά-
ραυτα ἐκθρονισθεὶς, περιβεβλημένος ἐπὶ τὰ ἱερὰ ἄμφια
ἐκρημνίσαντο ἀπὸ τῆς μεγάλης πύλης τῶν Πατριαρχείων.
Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ παρέμεινε οὕτω ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας
ἐκτεθειμένος εἰς παντοίας ὕβρεις· παρεδόθη εἰς τὴν
τὸν ὄχλον, ἐσφύρη ἀτίμως ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς Κων-
σταντινουπόλεως καὶ ἐρρίφθη τελευταῖον εἰς τὸν
Βόσπορον.

Συγχρόνως πολλοὶ ἄλλοι ἱερεῖς τῆς ἑλληνικῆς
ἐκκλησίας, οἱ μνηροποῖται Ἐφρέσου, Νικομηδείας,
Ἀρχαίου (ἡ ἀποδείχθη, ὅτι οἱ Τούρκοι διεδέχθη-
σαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὰς θρησκείας τῶν Βουλγάρων,
οὗτοι δὲ ἀντιγράφουσι νῦν οὐδ' ἐδίδασκαν τὴν βαρβα-
ρότητα. Σ. Α.) καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ μητρο-
πολίτης Ἀδριανουπόλεως συνεμμερίσθησαν τὴν τύχην
τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ.

Οὕτω δὲ ἤρχιζεν ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς
Ἑλλάδος ἀγὼν, λαμπρὸς ἅμα καὶ τραγικὸς ἐπι-
στοῦτο ὁ ἀδίκαιτος δεσμός ὁ ἐνῶν τὴν ἑλληνικὴν
ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Ἑλλητισμόν.

Τῶντι οἱ οὕτω δυνάμενοι νὰ μάχωνται ἡ ἀπο-
θνήσκουσιν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος ἱερεῖς
ἦσαν οἱ συνεχισταὶ παλαιὰς καὶ ἐνδόξου παραδόσεως.

Καθ' οὗς χρόνους τὸ Βυζάντιον ἦτο ἡ Μεγάλη
Δύναμις τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ εὐρείᾳ ἐκείνῃ αὐτο-
κρατορίᾳ, ἐν ᾗ ἔθνη διαφωρότατα καὶ πᾶντοια
δυσάρεστα πρὸς ἄλληλα φύλα συνηνοῦντο ὑπὸ τὸ
σκήπτρον τοῦ αυτοκράτορος, ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἡ
στερεὰ συνδετικὴ ὅλη ἡ ἐνορία πρὸς ἄλληλα τὰ
διάφορα μέρη τοῦ κοσμοσυσταίου ἐκείνου οἰκοδομήμα-
τος. Τὴν ἐνότητά δὲ ἦν δὲν εὐρεν ἡ βυζαντινὴ
μοναρχία ἐν τῇ γλώσσῃ καὶ τῇ φυλῇ ἀνεῦρεν ἐν
τῇ θρησκείᾳ, καὶ ἡ ὀρθοδοξία ὡς ὀρθὴς παρετηρήθη
ἐκρημνίσαντο αὐτῇ ὡς ἐθνικότης.

Ἀπὸ τῶν ὁχθῶν τῆς Ἰταλίας μέχρι τῶν ὁρίων
τῆς Μεσοποταμίας ἡ αυτοκρατορικὴ πολιτικὴ δια-
ίδει τὸν ἑλλητισμόν δι' ἀποικίων ἐξ Ἑλλήνων τὴν
τε γλώσσαν καὶ φυλὴν, καὶ τὸν χριστιανικὸν πολι-
τισμὸν διὰ τῆς θρησκευτικῆς ὁργανώσεως τῆς ἐπ-
ακολουθήσεως πᾶσαν κατὰ κράτος.

Πανταχοῦ ὅπου λαμβάνῃ χώραν προσάρτησιν τις,
ὁσονδήποτε ἐφήμερος καὶ πρόσκαιρος ἂν ᾖ ἀμέσως
ιδρύονται ἐπισκοπαὶ καὶ ἐνεργεῖται δραστήριος προ-
σηλυτισμός.

Ἐν τῇ αυτοκρατορίᾳ ταύτῃ, ἐπαναλαμβάνω, δὲν
ὑπῆρχεν ἐνότης γλώσσας. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν
αὐτῷ διοικητικῇ, ἐκκλησιαστικῇ καὶ φιλολογικῇ,
κατέστη τελευταῖον διὰ τὴν αυτοκρατορίαν γλῶσσα
σχεδὸν ἐθνικῇ. Ἐν τῇ αυτοκρατορίᾳ δὲν ὑπῆρχεν
ἐνότης φυλῆς, ἡ κοινὴ δὲ θρησκεία, ἡ ἐνότης ἐν τῇ
ὀρθοδοξίᾳ ἔδωκαν αὐτῇ τὴν συνοχὴν καὶ τὴν ἰσχύιν.

Παραλλήλως δὲ, ἐκτὸς τῆς αυτοκρατορίας, πέ-
ραν τῶν ὁρίων τῆς μοναρχίας, ἡ ἐκκλησία καὶ πᾶ-
ν κυρίως μὲν εἰς τὸν πολιτισμὸν τοὺς διαφόρους
λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ ἔργον τοῦ κληρύματος εἶναι βεβαίως μία ἀπὸ
τὰς μᾶλλον χαρακτηριστικὰς καὶ τὰς μᾶλλον ἀναμ-
φισητῆτος δόξας τῆς βυζαντινῆς κατὰ τὸν με-
σαιωνικὸν πολιτικῆς.

Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ὁ ἱερεὺς συνεργάζεται μετ' ὅν
διπλωμάτην, εἶναι ὡς αὐτὸς, πλέον ἴσως καὶ τούτου,
εἰς ἐκ τῶν παραγόντων τοῦ πολιτισμοῦ.

Τίς δὲ ἄλλος, ἂν μὴ οἱ βυζαντινοὶ οὗτοι ἀπόστο-
λοι διέδωκαν τὴν ὀρθοδοξίαν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς
Ἀρμενίας μέχρι τῆς Ρωσίας καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων
τῆς Ἀβυσσινίας μέχρι τῶν πεδίων τοῦ Δουνάβεως;
Αὗτοι οὗτοι οἱ βυζαντινοὶ ἀπόστολοι δὲν ἐφερχν
τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν θρησκείαν εἰς τοὺς ἀγρίους
τοὺς λαοὺς τοὺς πλεόντας εἰς τὸ χάος τῆς ἀμα-
θείας, τοὺς Σλάβους, τοὺς Μαγάρους, τοὺς Βουλ-
γάρους, καὶ δὲν ἡτοίμασαν οὕτω τὴν ὑπαρξίν καὶ
τὸ ἐν τῇ μέλλοντι μεγαλείῳ τῆς Σερβίας, τῆς Βουλ-
γαρίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Κροατίας, τῆς Οὐγγα-
ρίας καὶ τῆς συγχρόνου Ρωσίας;

Ἀναμνήσθητε, ὅτι οἱ μεγάλοι ἀπόστολοι τῶν
Σλάβων Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ἦσαν Βυζαντινοί.
Ἀναμνήσθητε ἐπὶ Κροάται καὶ Σέρβοι, Βούλγαροι
καὶ Ρῶσοι εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀφίλουσιν,
ὅτι συμπεριελήφθησαν μετὰ τῶν πεπολιτισμένων
λαῶν.

Ἐνὶ λόγῳ εἶπε, διὰ τοὺς Σλάβους καὶ τοὺς
Ἀνατολίτας τὸ Βυζάντιον—ἐννοῶ κυρίως τὴν βυ-
ζαντινὴν ἐκκλησίαν—ὑπῆρξεν ὅτι ἡ Ρώμη διὰ τοὺς
Γερμανοὺς καὶ τοὺς ἐν τῇ Δύσει.

Καὶ βέβαιον μὲν εἶναι, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία
δὲν ὑπῆρξεν πάντοτε πολὺ λεπτολόγος ἐν τῇ ἐκλογῇ
τῶν μέσων, ἅτινα μετεχειρίσθη, ὅπως προσελκύσῃ
τὰς ψυχὰς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὸν ἑλλητισμόν.
Ὅπως δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ μεσαιωνοῦ, προσηνέ-
σιν, μετεχειρίσθη διὰ μὲν τὸ ξίφος ὅτε δὲ τὴν
πυρρὰν. Βέβαιον ἐπίσης τυγχάνει, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς
αὐτῆς εἶχον ἐλαττώματα, ἐφ' ὧν ἐν βραχείᾳ θὰ ἐπ-
ανέλθω, διότι τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ἀπαντῶσι καθ'
ἑλίου τοὺς χρόνους· ἀλλ' ὅτι ἰδιαζόντως χαρακτη-
ρίζει τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, ὅσον παράδοξον καὶ ἀν-
φάνη ἐκ πρώτης ὄψεως, εἶναι τὸ ἀληθὲς πνεῦμα
τῆς ἀνεκτικότητος, τῆς συνδιαλλαγῆς καὶ τὸ φιλ-
ελεύθερον αὐτῆς.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν οἱ
Ἀνατολίται καὶ Βυζαντινοὶ ἱερεῖς κατενόησαν,
ὅτι οἱ ἄνθρωποι, ὅτε προσηλυτίζονται εἰς νέαν θρη-
σκείαν ἀναγκαῖον νὰ κατανοῶσιν, ὅτι διδάσκειται
αὐτοῖς· διὰ τοῦτο δὲν ἐδίστασαν πρὸς χρῆσιν τῶν
προσηλύτων νὰ μεταφράσωσιν ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν
τὰς ἁγίας Γραφάς· δὲν ἐδίστασαν νὰ δημιουργήσωσιν
αὐτοὺς λειτουργικὴν γλῶσσαν, τοῦτ' ἐστὶ τὴν ἀρ-
χαίαν σλαβικήν ἢ τὴν ἐκκλησιαστικὴν σλαβονικήν.

Κατενόησαν ὡσαύτως ὅτι ὀφείλετο εὐλαβεῖν
τὸς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς λαοὺς. Ὅτε ὁ
περιώνυμος αυτοκράτωρ Βασίλειος Β' κατέστρεψε
τὸ βουλγαρικὸν βασιλεῖον οὐδ' αὖτις ἐκείνην, ὡς φαί-
νεται, ὅτι ἡ γοητευτικὴ ἐπωνυμία τοῦ Βουλγαρο-
κτόνου, τοῦτ' ἐστὶ τοῦ σφαγέως τῶν Βουλγάρων,
ἦτο ἀρκουσαδικὴν δόξαντο καὶ διττά προσάγειν ἀν-
θρώπους ἢ τὸν τρόπον λύσεως τῶν ζητημάτων. Ταῦτα
δ' ἐνεκα ἡγήτην τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας, ἡν
ἐγκατέλειπεν ἀνεξάρτητον, ἐταξεν ἰθαγενῇ κλη-
ρὸν· προσέστηεν ἱεράρχην Βούλγαρον τὸ γένος
ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τῆς Ἀχρί-
δος, ἐπεκύρωσε, μάλιστα δὲ καὶ ἐπηύχετο τὰ
προνόμια, ἅτινα οἱ ἱερεῖς τῆς κατακτηθείσης χώ-
ρας εἶχον κερτιμένη ἀπὸ τῶν Βουλγάρων τσάρων
πρὸς παρελθόντων χρόνων.

Ἐπίσης κατὰ τὴν ἱπ' ἑκατονταετηρίδα, ὅτε
δευτέρα βουλγαρικὴ αυτοκρατορία ἰδρύθη πρὸς τὸν
Αἴμον, ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης οὐδ' αὖτις διατα-
μὸν ἡ δυνὸν ἡσθάνθη νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἀρχιεπισκοπικόν
τοῦ Τυρνάβου εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱεραρχικοῦ πα-
τριάρχου πάσης Βουλγαρίας.

Διὰ τὴν ἐλευθεροφροσύνην ταύτην κατώρυσεν ἡ
ἑλληνικὴ ἐκκλησία νὰ γίνῃ παρὰ πάντων εὐπρόσ-
δεκτος, καίπερ οὕσα κυρίως ἑλληνικὴ, καίπερ οὕσα

μάλιστα ἡ μεγάλη τοῦ ἑλλητισμοῦ προστάτις.
Ὅτε δὲ τὸ Βυζάντιον ἐπεσεν, ἐξοχωτέρην ἐτι ὁ-
πηρεσίαν προσήνεγκεν ἡ ἐκκλησία εἰς τὸν ἑλλητισμόν·
διέσωσε δὴλον ὅτι σὺν τῇ θρησκείᾳ καὶ τῇ ἑλλη-
νικῇ πατρίδι καὶ τὸν ἑλλητικὸν πολιτισμόν.

Τῇ ἐπαύριον τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς
Κωνσταντινουπόλεως Μωάμεθ ὁ Β', καίτοι ἄλλως
ἐπράξε τοῦτο ἐκ πολιτικῶν μᾶλλον λόγων ἢ ἐξ
ἀνεξίθρησκείας, ἀπέτέλεσεν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν χρι-
στιανῶν αὐτοῦ ὑπάρχοντων ὁργανισμὸν φύσεως ὅλως
ἰδιαζούσης, ὃν ἡ ὁθωμανικὴ διοίκησις ἐκάλεε ρουμ
μελετί (τὸ γένος τῶν Ρωμαίων), τοῦτ' ἐστὶ τὸ βυ-
ζαντιανὸν ἔθνος, ὁργανισμὸν αὐτόνομον, οὗ τὴν δι-
οίκησιν ἐνεπίστευθῇ ὁ σουλτάνος εἰς τὸν οἰκουμενι-
κὸν Πατριάρχην.

Τοῦ λοιποῦ οἱ χριστιανοὶ, οἰνοὶ ξένοι διατελοῦν-
τες ἐν τῷ μουσουλμανικῷ κράτει, ἀποκεκλεισμένοι
πάσης συμμετοχῆς εἰς τὰ λειτουργήματα καὶ τὸν
δημόσιον βίον, ὑπεχρεώθησαν μόνον νὰ πληρώσωσι
πρὸς τὸν σουλτάνον τὸν κεφαλικὸν φόρον καὶ δα-
σμοὺς βαρυτάτους, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἡδυνή-
θησαν εἰς ἀντάλλαγμα νὰ διασώσωσι τὴν τὴν θρη-
σκείαν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ὑπαρξίν.

Τῷ ὄντι δὲ διὰ τοῦ παρὰ χωρηθέντος εἰς τὸν
Πατριάρχην φερμανίου ἀπένειμεν ὁ Μωάμεθ Β' εἰς
τὸν ἱερέα τούτον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους
τὴν διατήρησιν τῶν προνομίων, ἅτινα εἶχον πρότε-
ρον ἀπονεμίει αὐτοῖς οἱ βυζαντινοὶ αυτοκράτορες,
καὶ ὁ Πατριάρχης ἀναδιοργανώων τὴν ἐκκλησίαν
αὐτοῦ ἐπ' αὐτῶν τῶν βάσεων τοῦ ἀρχαίου βυζαντι-
νοῦ δικαίου κατέστη οὕτω ὁ θρησκευτικὸς ἅμα καὶ
πολιτικὸς ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τοῦ.

Ἐν πλάτει ἐκθέτει ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ τὴν ὑπὸ
τοῦ κατακτητοῦ δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν τοῦ
Πατριαρχείου, τοὺς ὅρους τῆς οἰονεῖς συνθήκης ταύτης
μεταξὺ τοῦ μουσουλμανικοῦ νικητοῦ καὶ τῶν ὑποδε-
δουλωμένων χριστιανῶν, ἡς δυνάμει ἡ ἑλληνικὴ ἐκ-
κλησία ἀπολαύει ἀπὸ τῆς κατακτηθείσης τοῦ δικαίου
νὰ διαχειρίζηται τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, νὰ διέπῃ τὰ
περὶ γάμων καὶ κληρονομιῶν, νὰ ἰδρῇ καὶ διοικῇ
σχολεῖα καὶ νοσοκομεῖα καὶ τηρῇ ληξιαρχικὰ βιβλία.
Μετ' ὅ ἐξηκολούθησεν ὅσα θὰ ἀναγράψωμεν ἐν τῷ
ἐπομένῳ φύλλῳ).

ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΥΓΛΟΙ

Ἐκ πληροφοριῶν ἀθθενικῶν τοῦ «Ἀνατολικοῦ
Δελτίου» ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πιστοῦται κατὰ
τρόπον ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ τουρκικὴ πολιτικὴ
ἐδράσκειται κατ' αὐτὰς εἰς τὸ ζῆδρον τοῦ καθολι-
κοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων. Ἰλὴν τῶν ἐν Μα-
κεδονίᾳ καὶ Ἡπείρῳ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κα-
ταθλιπτικώτερον καθισταμένων πιέσεων τῆς τουρ-
κικῆς διοικήσεως κατὰ τε τοῦ κλήρου, ἀνωτάτου
καὶ κατωτάτου, καὶ τῶν προϋχόντων Ἑλλήνων,
ἡ Πύλη, ὥσει μὴ ἀπασχολεῖτο ὑπὸ σπουδαιοτέρων
φροντίδων ἔστρεψε τὸ πατρικόν! τῆς ὁρμῆς ἐπὶ
τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ ἐν παντὶ τρόπῳ προ-
παθεῖ νὰ ἐκρίζωσῃ

Ο κ. Σμόπουλος διαμαρτυρεῖται διὰ τὴν μορ-
φήν ταύτην, ἐν τέλει δὲ καὶ ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει
τὴν συζήτηση τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου ἐν συ-
νεδρισμῷ πρὸς τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ ὁ κ. Δραγού-
μης ἐπέβαλεν καὶ ὅπερ ἡ κυβερνήτης ἐπεχείρησε
μελέτην.